НОВИЙ
ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ
думм, думок, коломийок
— і —
пісень Весільних.

ЕТЕРНИЙ
ЗРКОЗВОЛКО

Накладом Руської Книгарні. — 850 Main St., Winnipeg.

НОВИЙ
ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ
думм, думок, коломийок
— і —
пісень Весільних.

STEHNI KIWCI:
JYPKO, BOJKO

ВІННІПЕГ
Накладом Рускої Книгарні 850 Мейн Стріт.

1. Пісні товариські при всяких нагодах.

1.

Де єсть руська вітчина?
Де пшениці, ячмена,
І де жита є досить,
Куда голод не гостить!
Ой на, на, ой на, на
Ой там руська вітчина.

Де молоко, мід тече,
Ліс, дуброва, луг цвите,
Там де гори, долини
І тучнії скотини!
На, на, на, на, на, на
Ой там руська вітчина.

Там є з чого чересла
Уклепати до плуга,
Ой там і сіль є своя,
Нею солить чужина!
На, на, на, на, на, на
Ой там руська вітчина.

Де Сян, Дністер, Буг реве
Порогами Дніпр трясе,
Де широкі суть степи
Де гуляли Козаки:
На, на, на, на, на, на
Ой там руська вітчина.

Там де народ молодий,
Сильний, кріпкий і мирний,
Вітців віри ся держить
Рідним словом Бога чтить:
На, на, на, на, на, на
Ой там руська вітчина.

Де могили з давних літ
Пригадують змерлий рід,
Де старих батьків діла
Одягає дум краса:
На, на, на, на, на, на
Ой там руська вітчина.

Така руська вітчина:
Над ню лучшої нема
Всего, всего єсть досить
Аж ся серце веселить!
На, на, на, на, на, на
Така руська вітчина!

2.

Дай нам Боже добрий час,
Як у людий, так у нас,
І в щасливу годину,
Розвеселім родину;
Ой, ну,ну, ой ну, ну,
Розвеселім родину!

Ви матери з батьками,
Поставайте враз з нами,
Возьміть збан в середину,
Розвеселім родину:
Ой ну ну, ой ну ну,
Розвеселім родину.

Ви малиї пондраки,
Витинайте гопаки
Нуже живо, нуже ну,
Розвеселїм родину:
Ой ну ну, ой ну ну,
Розвеселїм родину.

Ви дївчата з хлопцями
Поставайте враз з нами,
В так щасливу годину
Розвеселїм родину:
Ой ну ну, ой ну ну,
Розвеселїм родину.

Веселого хлопака,
Всегда міна однака,
Натре в бідї чуприну
І веселить родину:
Ой ну ну, ой ну ну,
І веселить родину:

Най журить ся богатий,
Де подїти дукати,
Я хоть бідний, не згину,
Бо веселю родину:
Ой ну ну, ой ну ну,
Бо веселю родину.

Чиє серце єсть тверде,
Най собі від нас іде,
Най іде він в чужину,
Бо він смутить родину!
Ой ну ну, ой ну ну,
Бо він смутить родину.

А так станьмо всї вколо,
Заспіваймо весело:
Най Бог в кожду годину
Розвеселить родину:

Ой ну ну, ой ну ну,
Розвеселить родину.

В нас родина вся одна,
Українонька свята,
Чи опанча, чи сердак,
Чи Гуцул, чи Подоляк!

Ой так, так, ой так, так,
Чи Гуцул, чи Подоляк!

Де Днїстер, де Сян і Прут,
Наші річеньки пливуть,
І від Буга за Бескид
Всюди чесний руський рід.

Ой наш рід, руський рід,
Хоть підеш і за Бескид!

Най щезає вся біда,
Най жиє нам свобода!
Руські люди, руський край,
Руська мова і звичай.

Ой наш край, руський край,
Руська мова і звичай !

—o—

3.

Де дім є мій, де жизнь моя?
Там де Дністер бистротечний,
Безпредільний, безконечний, —
Там де Сян і Буг і Прут
В руслах текуть:
Там сторона моя рідна,
Там мій дім і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Там де храми вікові,
І памятники святії,
І церковний наш обряд
О минувшім говорять:
Там сторона моя рідна
І мій дім і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Де кургани і могили,
Городища старожилї,
Прах богатирів хранять,
Де Бояни наші спять:
Там сторона моя рідна
І мій дім, і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Де Мстислав, Роман, Данило,
Лев, послїдне світило,
Край і віру стерегли
Від ворогів і гибелі:
Там сторона моя рідна
І мій дім, і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Де народ сердечний, добрий,
В битвах сильний і хоробрий,
Вірний славі давних днів;
Всякий час співає о тія:
Там сторона моя рідна,
Дім там мій, і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Там де мама батько старенький,
Сестри, братчик молоденький,
В смирній хатині жиють!
І мене з тугою ждуть:
Там ах, там сторона рідна
І мій дім і жизнь моя!

Де дім є мій, де жизнь моя?
Де Русинка молода,
Жалібно співа,
Золоте жито жне,
Де краса моя живе:
Там сторона моя рідна,
Там мій дім, і жизнь моя!

4.

Козак пана не знав з віка
Він родив ся на степах,
Став ся птахом з чоловіка,
Зріс у кіньських стременах,

Коли часом змучив ноги,
Під медведем в снігу спав,
То на кождий гук тревоги
Сотню татар навязав.

Ой рад би я тоє знати,
Чи на світї такий зріс,
Що не став би утїкати,
Перед лїсом наших спис.

Нам найлучше у природї,
Пуща — лїжко, небо — стріп,
Кінь у боку на поводї,
На янчарцї вусів сніп.

А атаман скоро свисне,
Вже козака лук дзвенить,
А як коня в ногах стисне,
То всї вітри догонить.

Коли козак з врагом бєть ся,
Серце клепче як коса,
А як козак засміє ть ся,
То сміють ся небеса.

Ой щасливий, хто родив ся
На пустинї козаком,
Найщасливший, хто влюбив ся
В дївчинонцї над Днїпром.

5.

Колись Русин з під Бескида
Так тяженько не думав,
Бо ся в лучшім щастю видїв,
Злої долї він не знав:

Але того щастя мати
Давно в темнім гробі спить,
Не хочу їй споминати —
Бо жаль серце розранить!

Сонце скрило ясні лучі,
Що галицький гріли край,
А нещастя рясні тучі
Зляли ся на руський край,

Як з облаків чорні хмари
Шлють на землю град і грім,
Так на руський рід Татари
Смерть і згубу несли всім.

Відки ранна сходить зоря
І новий свитає день
Там з далека Чорноморя
Меч нас нищив і огень;

Видів Русин, як з городів
Дим ся в облак підносив,
Як з побитих многих родів
Чорний потік крови плив!

Видів як міста богато,
Красні села рабував,
Бранців з вітцівської хати
Поганин в неволю гнав;

А старенький отець рідний
В гірких слезах ся купав,
Потрачених дітий, бідний
Із неволї виглядав.

Коли мати в день і в ночи
Проливала слезний здрій,
Не могла по сину — дочи
Утулити жаль тяжкий;

Жена вірна свого друга,
Муж дружини виглядав,
Дітям тяжка серцю туга;
Отця, матїр ворог взяв!

І вкладав на них окови,
— »Рідний краю, будь здоровий,
Гонив в степи, в пущі, в Крим:
Вже тя більше не узрим!«

Дармо Русин із чужини
До домоньку іздихав,
Дармо з вітром до родини
Жаль тяженький посилав.

В його землї все спустїло,
Лиш плач чути по лїсах,
Поле трупом ся покрило,
Всюди сумно, плач і страх!..

В церквах Божа мовчить хвала,
Не голосить в свята дзвін;
Земля плодів не видала,
Облогом лежить загін!

* * *

Лиш усипані могили,
Що батьків кости покрили,
Споминають смутний час,
Гіршу долю як у нас.

6.

Щасть нам Боже, щасть нам щасть!
Розвивати руській цвіт,
Бог нам Вишнїй сили дасть
Ми сотворим новий світ;
Ну же братя! нуж дїлати
Поки ще путь перед нами,
Щоби світу показати,
Що ми ще є Русинами.

Щасть нам Боже, щасть нам щасть!
Начинати в добрий час,
Таж за нами Божа власть
Таж і наш народ не згас:
Славу нашу повитаєм
Руським серцем, руським словом
І весело заспіваєм
На цбескидським гуком, громом.

Щасть нам Боже, щасть нам щасть!
Руській неньці, вірним всім,
Вже загибла наша страсть,
Нуж ся нині веселім;
Всюди най ся відзиває
Один голос, одна віра
Наші серця огріває
Як за часів Володимира.

Щасть нам Боже! щасть нам щасть!
Устроїти руський храм,
Бог нам поміч дав і дасть.
Щасть так Боже! дальше нам:
Щоб достойно в світі жити
Як то наші батьки жили,
Імя руське возносити,
Щоб го враги полюбили!

——o—o——

7.

Мир вам братя всім приносим,
Мир то наших отців знак,
Мира з неба всї днесь просим
Чи богатий, чи бідак:

Разом руки си подаймо
І як братя ся любім
Одні другим помагаймо
К спільній метї поспішім.

І рознесім піснь новую
Гень! за море, в чужину
І свободу молодую
Повитаймо як весну:
Мир хай буде во вік з нами
Бо де мир есть, там і Бог,
Мир нас злучить з небесами
Сил зішле на нас много.

Тодї світ ся весь дізнає,
Що вкраїнський люд жиє.
Рідну віру в серци має
І над землю ю взнесе;
Мир вам, далїй тепер жваво
Підлїтаймо висше все;
Добров мислев не кровавов
Куда ясне сонце йде.

Щож нам нинї на завадї
Все вже зникло тепер в час,
Далїй в мирі, далїй в ладї
В імя Бога лише враз:
Мир вам, мир українськи дїти
І гаразд вашим хатам,
Разом сили получіте
Благо, благо буде нам!

——o—o——

8.

(з 1579 року).

Гей козаче в імя Бога!
Вже голосить в церкві дзвін
Кому милий дім, небога,
За проклятим на здогін!
Гей козаче! на врага,
Гура-га! гура-га!

Тутка гори, а там став,
Ступай, ступай куда хоч:
Через воду можна в плав,
Через гору перескоч!
Далї хлопцї на врага!
Гура-га! гура-га!

Збивай коню копитом
Хотя піна потече:
Я закляв ся королем,
Що Татарин не втече;
І рознесем рід врага,
Гура-га! гура-га!

В низ ратища, очи в шлях,
Нїм западе мрачна ніч,
Нїм ворогів схопить страх
Ще уточить юхи Січ:
Далї, далї на врага,
Гура-га! гура-га!

Годї тобі до нас гнати,
Тут на віки пропадеш;
Годї тобі з нами грати,
Не уйдеш, ой не уйдеш!
Бо ми здавим геть врага!
Гура-га! гура-га!

Низом спіси, низом спіси,
Бо вже танець ся почав:
Пропадете чорні біси,
Козак шаблю в руки взяв;
Козак летить на врага!
Гура-га! гура-га!

Затріпотав орел в страху,
І дивить ся з гори ласо;
Зажди, зажди милий птаху,
Будеш їсти враже мясо,
Бо рознесем рід врага:
Гура-га! гура-га!

Не бійте ся руські діти,
Пийте вино у стола!
Тепер можна вам сидіти
Як під крилом ангела:
Бо стріл хмара на врага!
Гура-га! гура-га!

Не бійте ся молодиці,
Не бійте ся дівчата:
Можна справлять вечерниці,
Бо вже пропав рід врага!
Бо вже пропав рід врага!
Гура-га! гура-га!

—o—

9.

Я Русин був, є і буду,
Я родив ся Русином;
Чесний мій рід не забуду,
Останусь його сином.
Русин був мій батько, мати,
І руська вся родина.
Русини сестри і братя
І широка дружина.

Я світ узрів під Бескидом,
Перший воздух руський ссав,
Я кормив ся руським хлїбом,
Русин мене колисав.
Як перший раз отворив рот,
Руськеє слово прорік,
На азбуцї перший мій піт
З молодого чола тїк.
Руським потом питаний був, 4
Руським іду розходом
В широкий світ, та не забув
З своїм знати ся родом.
І тепер хто питає мя,
Хто мя любить, хто держить,
Одно лиш руськеє племя
Гідність мою все держить.
Тому тобі, о роде мій,
Клену ся живим Богом,
За печальний труд і любов
Повинную ся довгом!

——o——

10.

Як я братя раз сконаю,
Занесїть мя де я знаю,
Тай киньте там троха глини,
Як для мене сиротини.

Ви мя братя поховали,
Тай до дому повертали,
Аж приходить моя мила,
Дивить, дивить — то могила.

А вона си подумає,
Хто тут бідний спочиває,
Анї плити, анї рути,
Тутки мусить козак бути.

І помало, помаленьку,
Піде слеза по личеньку,
Уломала яворини,
Як для мене сиротини.

Явір виріс, зеленіє,
Сонце світить, сонце гріє,
Люди ходять зіле рвати,
Миленької не видати.

Прилетіли соловії, —
Місяць світить а не гріє;
Ой миленька заплакала
І тяженько зарпдала:

»У могилї добре бути!...
Нич не видно, нич не чути, —
Нї пташини, нї дївчати,
У могилї не видати.

—o—

11.

Там на горі крута вежа,
Там бистра тече вода,
Там дївчина чорнобрива,
Хорошая, молода.

Як погляне ясним оком,
Як ся мило засміє,
То аж в серцю лекше стане,
А в козаку серце бє.

В нас дївчата всї хороші,
Коса з довгим волосом,
Зубки білі, брови чорні,
Личко як кров з молоком.

Дармо сієш дівче цвіти,
Вони тобі не зійдуть;
Дармо просиш отця, матір,
Тя за мене не дадуть.

Бо ти єси богатая,
Отець, мати ще жиє,
Є богацтво, красна хата,
А в тій хаті всего є.

А я бідний сиротина,
Пуща мені рідний брат:
Бурка, шабля, вся родина,
А кінь сивий то мій сват!

Пощо людям теє знати,
Де милої ворота,
Пощо людям те казати,
Де кохаєсь сирота.

Скажи мені сивий коню:
Де ті літа, де той час?
Як ми знали славу світа,
І як знали люди нас!

——o—o——

12.

Верховино, світку ти наш!
Гей! як у тебе тут мило,
Як игри від, пливе тут час
Свобідно, шумно, весело:

Коломийка:

Є у мене топір, топір, та кована бляшка,
Научу я того Німця, тай і того ляшка.

З верха на верх, а з бору в бір,
З легкою в серцю думкою,
В чересї кріс, в руках топір,
Буяє леґінь тобою!

Коломийка:

Як зашумить коломийка, ватаг загуляє,
Чорноброву дївчиноньку кругом обертає.

Лїтом цїлим, би ніч би день,
Хлопцї гуляють ту наші,
Свобідна ту вода, огень,
Довольнї лїса і наші!

Коломийка:

Ой нема то краю, краю, над ту Верховину,
Коби менї погуляли хоч одну годину!

Ту Лях не клав ланцухом меж!
Нїмець не станув стопою,
Буйная тут землї одеж,
Плекана каплї росою!

Коломийка:

Гей поїдем в поле, в поле, зі стричком на шиї,
Вже нам більше не задзвонять дзвони в Коломиї.

Гей що ми там Поділя край,
Нам полонина Поділе
А бори степ, ялиця май,
А звіря голос весїле.

Коломийка:

А я теє дївча люблю, що біле як гуся
Воно мене поцїлує, тілько притулю ся.

Не бавить нас ворогів месть,
Щоби лиш порох, та цівка,
У Бога світ, у людий честь
Та овець гурма—сопілка.

Коломийка:

Задуднїли сїромахи, в полонинї чути,
Якжеж тебе Верховино тяженько забути!

Та коби прис хребет із вод,
І медвідь шибнув лїсами,
Завіяв юг, заграв Бескид;
Черемош гукнув водами.

Коломийка:

Черемоше! Черемоше! чиста твоя вода,
Дївчинонько з Верховини яка твоя врода.

То ми то час, то ми то піснь,
Молодче нуже в простори!
Овечцї сплав, з кучерів плїснь,
І далї, далї, на гори!

Коломийка:

Ой запало, загоріло за горами сонце!
Заграй же ми мій миленькій під моє віконце.

Там то бренить трембіти звук,
Щебече любо сопілка,
А як звіря завиє— гук!
В челюсти, плюне му цівка.

Коломийка:

Два голуби воду пили, а два колотили,
Бодай тотї не сконали, що нас розлучили!

13.

Красна зоре, подиви ся
Ясним личком з висоти;
Близше, низше прихили ся,
Тугу з серця розжени.

Засвитай м'ні як свиталась
Колим в щастю моїм жив;
Мило, щиро все сіялась,
Нім тя темний світ закрив.

Красна зоре! ти все знала
Мій гаразд і клопіт всяк,
Хутко, прудко, потішалась,
Як дитину сонний зрак,

У надії ожидавєм
Лучшой долї що весни,
Жити, спити переставєм
Бо ми щастя цвіти всхли.

Тепер вже ми світ немилий,
Бо надія, де-ж вона?
Стану, гляну нещасливий,
Щастя мого десь нема!

——o—o——

14.

Ти дївчино із Подоля,
В твоїх руках моя доля,
Ти владаєш серцем моїм
Я не можу бути твоїм.

Люблю тебе, щож ми з того,
Тобі треба богатого:
Мене неба покарали,
Що богацтва м'ні не дали.

Чи я в лїсї уродив ся,
Чи я в поли охрестив ся,
Чи такі куми тримали,
Що м'нї щастє відібрали!

Піду же я в лїси, бори
Шукаючи щастя, долї
Або буду смерти ждати,
На недолю нарікати.

Боже з неба високого,
Глянь на мене молодого:
Коли хочеш хвали своєй
Дозволь же м'нї пари моєй.

О мій Боже, щож я винен,
Чим не любив як повинен;
Скарай Боже 'го за тоє
Хто розлучив нас обоє.

——o—o——

15.

Там де чорна гора шумно
Угрів край витає,
Там де біла Тиса крута
Чорну доганяє:

Там ти ангел мій миленький
Як цвіт процвитала,
Там ти лїта молоденькі
В щастю проживала.

І я щастя шукаючи
В той край завитав,
Долї собі глядаючи
Тебе я ізбрав:

Бог получив мя з тобою
Щасте, долю дав,
Ах чомуж так молодую
Тебе менї взяв!

Ти мя вірно полюбила
І я тя любив,
Ти щаслива зі мно була
І я щаслив був:

Деж, ах деж ти ся подїла,
Вірний друже мій,
Чом так скоро улетїлась
В вічний супокій?

Зри на мої сумні очи
Як сльози ся ллють
Дїти твої дрібненькі
Матїр свою ждуть:

Прийди мила к мужу свому
Сльози утули,
Прийди мати к дому твому
Дїти накорми!

Дїти батька ся питають,
Де їм матїр дїв,
З плачем менї докучають,
Чом тя не привів:

Вставай мила з гроба твого
Дім твій посїти,
Або мене ти з тобою
До гробу прийми!

——o—o——

16.

Як ніч мя покриє,
Зіронька затліє —
Тоді казалась, що прийдеш.
Зіроньки сіяють,
Тебе виглядають,
Колиж, ах колиж ти вийдеш?

В долині чудесній
При лунї небесній,
Щаслива була ти і я;
Тодішні хвилї
Ще днесь менї милі,
Ах любко, голубко ти моя!

Деж ти ся поділа
Ти доле щаслива
Подруго моїх ти давних літ?
Не вернеш ніколи,
Пропалась поволи,
Пропалась в облачний там світ.

Судьба розлучила
З тобою мя мила,
Натхнула мя гадков лиш тов:
Де зірки яскраві,
Гень — в небі синяві,
Возьми, ах возьми мя з собов!

Бо світ той прекрасний,
В котрім я нещасний,
Як в пущи самітний би жив,
І числив днї, хвилї,
Котріб нас злучили,
І в котрих би-м вже не тужив.

——o—o——

17.

Козак коня напував, Дзюба воду брала;
Козак собі заспівав, Дзюба заплакала.

Козак:

Не плач, Дзюбо моя любо, поки я з тобою
Як поїду в Україну, заплачеш за мною!,

Хмара їде дощик буде, ходімо до хати,
А там будем, Дзюбо люба собі розмовляти!

А шо кому та до того, що я Дзюбу люблю,
А я своїй Дзюбі любій, черевички куплю.

Черевички з китаєчки, панчошка єдвабна —
Як-же Дзюбу не любити, коли Дзюба ладна!

Черевички з китаєчки, панчошка з атлясу —
Ходи Дзюбо, моя люба, бо не маю часу.

Скажи Дзюбо моя люба, чи ти любиш мене?
А я піду до матінки просити о тебе.

А я тебе Дзюбо люблю, сам Бог теє знає,
Проси мами, проси тата нехай нас звінчає!

Коло млина конюшина — явір похилив ся;
Як з Дзюбою не оженюсь, не буду женив ся.

Там у лїсї на галузї сорока скрегоче;
Ах мій Боже милостивий, як ся тебе хоче.

Дзюба:

Там у лїсї при дорозї кокоче кокошка;
Ой я того хлопця люблю, що дзюбатий тро шка!

Козак:

Як-же Дзюбу не любити, коли Дзюба ладна,
А я Дзюбу поцїлую й на коня гайда!

Мати:

Не вір Дзюбо козакови, що то люльку курить;
Бо він мовить що тя возьме, а він тебе дурить.

Не вір Дзюбо козакови, шо він огонь креше,
Бо він іде до другої, а на тебе бреше.

Козак:

Ой прибіг мій кониченько, та перед ворота,
Вийди, Дзюбо моя люба, хороша, золота!

Ой не вийшла Дзюба люба, вийшла її мати;

Мати:

А хто хоче Дзюбу взяти, най іде до хати!

Козак:

Бодай тебе Дзюбо люба, твої чорні очі!
Не стояв би кінь вороний до темної ночі!

Ой коню мій нещасливий, треба відїхати;
А що було серцю мило — треба занехати.

Ой піду я на гороньку, а на горі бузьки;
Який такий та до Дзюби, а я до Гануськи.

Ой чия то керниченька, де голуб купав ся,
Ой чия то тая Дзюба, що я в ній кохав ся.

Дзюба:

Ой вийду я на гороньку, махну я рукою:
Заверни ся козаченьку! згину за тобою.

Козак:

А хто любить гарбуз, гарбуз, а я люблю диню;
А хто любить господара, а я господиню.

А хто любить губи, губи, а я печериці;
А хто любить дівчатонька, а я молодиці.

Дзюба:

Два голуби воду пили, а два колотили,
Бодай тії не сконали, що нас розлучили.

Ходжу, нуджу понад беріг тяженько вздихаю;
Біднаж моя головонька, що долї не маю!

Хиба в воду занурю ся, та вже не верну ся!
Збудусь смутку і клопоту, там не зажурю ся.

Булож мене моя мати малую втопити,
Чим такую нещасливу, на той світ пустити.

Ой як тяжко конопельки в болоті топити;
А ще тяжше моя мати, на тім світї жити.

Ні я в лісї, ні в долинї, анї при роботї;
Тілько моя головонька в журбі та клопотї.

Журила ся мати мною, як риба водою;
Дала мене в неволеньку, жалує за мною.

Стратила я мій вік цїлий, вже ся не надію,
Деж я тепер себе в світї нещасна подію?

Ой ти Боже мій єдиний, Ти моя потїха!
Потїш мене нещасливу, вибав з того лиха!

—o—

18.

Стоїть явір над водою,
В воду похилив ся,
На козака незгодонька,
Козак зажурив ся.

Не хили ся явороньку,
Ще ти зелененький,
Не жури ся козаченьку,
Ще ти молоденький!

Не рад явір хилити ся —
Вода корінь миє
Не рад козак журити ся —
Та серденько ниє!

Ой поїхав в Туреччину
Козак молоденький —
Оріхове сїдалечко
Та кінь вороненький.

Ой поїхав в Туреччину
Та там й загинув,
Скоро милу Україну
На віки покинув.

Казав собі насипати
Високу могилу;
Казав собі посадити
В головах калину!

Будуть пташки прилїтати
Калиночку їсти;
Будуть менї приносити
Від родини вісти!

—o—

19.

(Із Підгірян).

Чого лози похилились
При тихій водї?
Чому слезоньки полились
Менї молодій.

Піду лугом зелененьким, зїля накопаю
Приложу його до серця — полегші дізнаю.

Но бою ся — скаже мати:
Що, доню, тобі?
Не мож серцю розсказати,
Я плачу собі

І кінця моїм розпукам в світї не видаю,
І все вечір і поранок слезами витаю,

Менї снилось, що на грядцї
Васильок усох,
Що при нашій білій хатцї
Не стало грядок,

Що слезами я васильок тихцем підливала,
Що білими рученьками я грядку плескала.

Ох, коби немилой ночи
Не вернулись сни!
Ох, коби лиш два часочки,
Два веселі дни.

І для серця супокій я знов відзискала
Красож моя, кобиж ти ся горю не дістала.

20.

З тої гори високої
Вітрець повіває,
Сивий голуб-голубочок
Голубки шукає.

Якаж тота голубочка,
Якаж вона мила
Не маленька, румяненька,
Сама чорнобрива.

Ой, та лїтай сивий птаху,
І ти сивий орле,
А хтож мене молодую
До себе пригорне?

Нї щирости, нї милости,
Нї пожалуваня,
Чорним очам нема спаня,
Рукам спочиваня.

Ой як маєш говорити,
Говори сердечно,
А не має шговорити —
Умирай конечно.

Ти умирай із вечера,
А я із поранку,
Скажемо ся поховати
Разом в одну ямку.

Скажемо ся поховати
Разом головами,
Ой тож буде розмовонька
Хоть там межи нами.

Як зійдесь гора з горою,
А друга з другою,
Тодї буде розмовонька
Миленький з тобою.

—o—

21.

Ой місяцю, місяченьку
Не світи нікому,
Тільки мому миленькому,
Як іде до дому.

Ой місяцю, місяченьку
І ти зоре ясна,
Ой світи там на подвіре
Де дївчина красна.

Ой місяцю, місяченьку
Зайди за комору,
Нехайже я з своїм милим
Трохи поговорю.

Два лебеді на тій воді,
Оба білесенькі,
Не будем ми, серце в купі
Бо ще молоденькі.

Два лебеді на тій воді
Днює і ночує
Ой не будем серце в парі,
Душа моя чує.

22.

Далась мене моя мати
За Дунай, за Дунай,
Тепер собі моя мати
Подумай, подумай!

Дунаю не перебрити,
Не перебродити,
Не будуж тя моя мати
Во віки видіти.

Далась мене моя мати,
За муж молодую,
Як би тоту калиноньку
В воду студеную.

О як тяжко конопельці
Сирій, в воді гнити,
Єще тяжше молоденькій
На чужині жити.

Далась мене моя мати
За високі гори,
Не далась ми більше віна,
Лишень одні пчоли.

А пчоли ся розлетїли,
А я ся лишила,
Щоби менї лиха доля
Голову сушила.

—o—

23.

Ой ти поїхав,
Мене понехав,
А я бідная плачу;
Сплакала-м очи
Як в день так в ночи,
Що світонька не бачу.

Дурна пташина,
Невеличкая,
Що по гільонцї скаче;
Дурна дївчина
Тай нерозумная,
Що за гультаєм плаче.

Ой як же менї
Та не плакати,
Самі слезоньки ллють ся:
Що від милого
Вістоньки нема,
А від нелюба шлють ся.

Жадна пташина
Без товариша
Не пробуває в лїсї;
А ти поїхав
Мене понехав
Як ластївочку в стрісї.

24.

І шумить і гудить
Дрібний дощик іде,
А хтож мене молодую
До домоньку заведе?

Обізвав ся козак
На солодкім меду:
Гуляй, гуляй дївчинонько
Я тя домів заведу.

Не ведиж ти мене
Ой прошу я тебе,
Бо я злого мужа маю
Буде бити мене.

На бік хлопцї, на бік,
Бо чорт мужа несе;
Як увидить мене з вами,
То го трястя потрясе.

Ей та най ним трясе
Як вітер лозами,
А я собі молодая
Погуляю з вами.

І шумить і гудить,
Скрипка грає, бас реве,
Козак мовчить а все знає,
Козак домів поведе.

25.

Ой вітси гора, вітси другая,
Межи тими гороньками ясная зоря.

Я собі гадав, що зоря зійшла,
А то моя дівчинонька по воду пішла.

Дівчино моя, напій ми коня!
Не напою, моє серце, бом ще не твоя.

Як буду твоя, напою ти два
З студеної керниченьки, з нового ведра.

—o—

26.

Сивий коню, сивий коню,
Що ти задумав ся?
Нема тої дівчиноньки,
Що я в ній кохав ся.

Сивий коню, сивий коню,
Наїж ся оброку;
Поженем ся за милою
У землю глибоку.

Сивий коню, сивий коню,
Тяжко на тя буде,
Поїдемо разом з вітром,
Попасу не буде.

Бігай коню, бігай коню,
Бо вже вечеріє;
Ой там світить моя мила,
Де з ліса зоріє.

Виджу милу, виджу любу
  Дивить ся в віконце;
Хоть як темно, хоть не видно —
  Світить ся як сонце.

Одна гора високая,
  А другая низька;
Одна мила далекая
  А другая близька.

А я тую далекую;
  Людям подарую;
А до сеї близенької
  Самий повандрую.

А у тої далекої
  Воли та корови,
А у сеї близенької
  Чорненькії брови.

——o—o——

27.

Тече річка невеличка,
  Піду, перескочу,
Видай мене моя мати
  За кого я хочу.

Хоть бись мамо і хотїла,
  Щоб я 'го кохала,
Богатого, а не того,
  Що собі обрала.

Хоть убогий не богатий,
  Не дбаю я о то,
Бо той менї, що го люблю,
  Стане за золото.

Ходжу, нуджу і журю ся
Та відай я умру,
А вжеж тебе моє серце,
Ніяк незабуду.

Чорна хмара наступає,
Гори не видати,
Будеш мене моє серце
Нераз споминати.

Спомяниж мя моє серце,
Хотяй раз на днину
Я тя буду споминати
Сто раз на годину.

28.

Ой ти дївчино зарученая,
Чого ти ходиш засмученая?
Ой як я маю весела бути,
Кого люблю я — трудно забути.

Ой ти дївчино, чорнії очі,
І в день смутна ти і не спиш в ночі;
Чорнії очі принаду дали,
Душу і тїло зовсїм узяли.

Ой ти дївчино думками блудиш,
Сама не знаєш, кого ти любиш;
Ой знаю, знаю, кого кохаю,
Лишень не знаю як жити маю.

29.

А я люблю Петруся,
Тай сказати бою ся;
Ой біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Мати ся догадала
Щом Петруся кохала;
Ой біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Била мене матуся,
Що я люблю Петруся;
Ой біда не Петрусь,
Біле личко чорний вус.

Хоч ти мене мати вбий,
Таки буде Петрусь мій;
Ой біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Як не виджу Петруся,
То від вітру валю ся,
Ой біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Як побачу Петруся,
По під боки беру ся;
Ой біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Наварила, напекла,
А для кого, для Петра;
Нема Петра, лише Гриць,
Шкода моїх вареників.

30.

Ой пішлаб я на музику,
Коб дав батько пятака:
Закрутилаб я на віки
Молодого козака.

Туп, туп ніженьками,
Цьок, цьок підківками,
Гоп, цуп, га, тропака,
Бо я з роду вже така!

Мабуть ненька моя мила
За молоду як мак цвила;
Мабуть мене все кохала,
Гарну доню виховала.

Туп, туп ніженьками,
Цьок, цьок підківками,
Гоп, цуп, га, тропака,
Бо я з роду вже така!

На все село мене знають,
Кажуть: инша не така:
Хлопці в танци видирають,
Бо я люблю тропака.

Туп, туп ніженьками,
Цьок, цьок підківками,
Гоп, цуп, га, тропака,
Бо я з роду вже така!

Бо хто щиру правду любить
Скаже: кожда з нас така!
Коли козак приголубить —
Серце бє ся тропака:

Туп, туп ніженьками,
Цьок, цьок підківками,
Гоп, цуп, га, тропака,
Бо я з роду вже така!

31.

Ніхто не винен, тільки я,
Тільки я, тільки я,
Що полюбила гультая,
Гультая, гультая.

Гультай не робить, тільки пє,
Тільки пє, тільки пє,
Прийде до дому, жінку бє,
Жінку бє, жінку бє.

Є в сусіда гарний син,
Гарний син, гарний син,
Там то хороший вражий син,
Вражий син, вражий син.

Личко біле хоч малюй,
Хоч малюй, хоч малюй.
Губки румяні, хоч цілуй,
Хоч цілуй, хоч цілуй,

Очі чорненькі, хоч дивись,
Хоч дивись, хоч дивись,
Хлопець — до серця хоч тулись,
Хоч тулись, хоч тулись-

——o—o——

32.

Ой пійду я до млина, до млина
Бо в тім млині мельник як калина,
Там то мамцю мельник,
Там то мельник добрий,
Там то мамцю хороший,
Меле ґречку без гроший.

Меле, меле, на кіш насипає
І на мене пильно поглядає.
Там то мамцю мельник і т. д.

Меле, меле, а не решетує
Обернеть ся, мене поцілує,
Там то мамцю мельник і т. д.

—o—

33.

Бувай здорова! я відїзджаю,
В широкім світї долї глядати,
Без тебе мила туги зазнаю
Менї без тебе щастя не знати.

Як би щасливо з тобою жити,
З тобою день ми однов годинов;
Без тебе серце буде тужити,
Більше сто разів як за родинов,

Бо очка твої як дві зірницї,
Що просвічають блудним на світї,
Нераз світили ясно в темницї
Моєго житя любов окриті

В вік не загине память о тобі
В серцю моїм, мила, так тя люблю,
Хиба о тобі забуду в гробі,
Тепер хоть раз тя най поцїлую.

Ще на останок бувай здорова,
А єли Бог разом судив нам жити,
Колись ся стрітить наша дорога,
Би нас обоє разом злучити.

——o——

31.

Коло млина яворина,
Коло млина кладка;
Я з нелюбом говорила,
А за любим гадка.

Щоби гори покопати,
Ліси порівнати,
Тодіб видко було мені
Аж до його хати.

На бесіді із другими
Скучно мені було,
Бо за лісом, за горами,
Серце тебе чуло.

Ой чи гляну на зіроньки,
Чи на місяць ясний,
Виджу тебе мій миленький,
Твої очі красні.

Щоб я була така красна
Як та зоря ясна,
Світилаб я, знаю кому,
Ніколи не гасла.

Світилаб я, світилаб я
Ніколи не гасла,
Як би ішов до другої,
За хмари би зайшла.

Чи ти мене моя мати
В церков не носила,
Щось для мене, сиротини
Долї не впросила.

І до церкви я носила,
І Бога молила;
Така тобі моя доню
Доля ся судила.

Ой піду я до церковці
Богу ся помолю:
Возьми Боже житя моє,
Скороти недолю.

Як не верне тая вода,
Що вже поплинула,
Так не вернуть тії літа,
Як щаслива-м була.

——o——

35.

Боже з неба високого,
Глянь на мене молодого:
Дайми долю, тебе прошу,
Дай ми дівчину хорошу.

Зійшов місяць, а не гріє,
До дівчини серце мліє.
Зійшов місяць із полудня,
Котру люблю, та облудна.

Над річкою, над бистрою,
Пізнав ся я з дівчиною;
Над річкою з береженька,
Пригортаю до серденька.

Ти дівчино, серце моє
Що я винен ти такоє?
Що за користь з того маєш,
Що невірно мя кохаєш?

Чоловіче бій ся Бога!
Бо я дівчина убога,
Не кохай ся ти зі мною,
Не поправиш долю свою.

Баламуте сего світа,
Баламутиш мої літа,
Хочеш мене розкохати,
А потому перестати.

Світ великий, шукай собі,
Котра буде мила тобі.
У мене не найдеш віна,
Я лиш хороша дівчина.

36.

Гей я козак з України,
Козак з роду, козак з міни!
Я то в житю не заплачу,
Гучу, кричу, граю, скачу.

Трястє тому, що ся бідить
Що лише над грішми сидить;
Не з розкоші, лише з біди,
Тну голубця, йду в присїди.

Чого ти ся зажурила?
Скажи менї моя мила!
Не велика серцю туга,
Не будеш ти, буде друга.

Бодай наше побереже!
Хоть нагайка плечі зріже;
Козак на те не заплаче,
Гукне, крикне, грає, скаче.

От так у нас чабарашки,
Хоть попід стіл, та все в рачки;
То на пальцях, то в присїди,
То до корчми, то в сусїди.

—o—

37.

Ти козаче чорновусий,
Чому в тебе жупан куций?
Дївки мене підпоїли,
Жупан менї підкроїли.

Ой маю я купу гроший,
Справлю тобі жупан довгий,
Нехай дївки теє знають,
Най не поють і не крають.

У козака — все любити,
До дясятьох враз ходити.
Тота скаче, тота плаче,
А в тамтой серце колаче.

Тота плаче, що ї зрадив,
Тота плаче, що ї вибив,
А в тамтой серце колаче,
Як взрить козака, то скаче.

Коли козак підскакує,
Всї дївчата урадує.
А як піде тай в присюди,
Розвеселить усї люди.

Козак свище, підскакує,
Що підскочить — приспівує:
Ой я козак з України,
Козак з роду, козак з міни.

Козак грає на турбанї,
Дївки за ним як ті ланї.
Всї хороші, всї моторні,
Білі личка, очі чорні.

Коли козак скрипки вчує
Ноги крутить і простує.
Гнеть він іде туди-сюди,
Як чорт веть ся на присюди

STERNIKIWICZ
LYPKO-BOJKO

У козака все одненько,
Зле чи добре, все миленько;
Днесь би сто нагаїв взяти,
Завтра буде танцювати.

Коли козак вусом скрутить,
Три від разу збаламутить,
Та думає, тамта лає,
З тов що стало ся, не знає

Коли козак підскакує,
Підківками вибренькує,
А як вдарить обцасами,
Вікна задзвонять шибами.

Нема танцю над козака,
Бо то великий гуляка;
Туди-сюди вискакує
А ногами викидує.

У козака там лиш жити,
День за днем на тім травити:
Щоб співати, танцювати,
Дівчатонька цілувати.

—o—

38.

Хто горівку пє, робить дуже зле:
Тратить гроші без розкоші
Потім бриндзю бє.

Хто горівку пє, кривдить сам себе:
Бо все з дому без сорому
До корчми несе.

Хто горівку пє, ганьбить сам себе,
Бо пяницев, негідницев
Поругають все.

Хто горівку пє, черв му совість тре:
Мов би пявки без заставки
Кров із него ссе.

Хто горівку пє, в пропасть дуже пре
Бо лиш гріхи без потїхи
Пекло 'му несе.

Хто її не пє, той все здоров є,
Честь у всїх має, гаразд знає
І долю має.

Най же пропаде, хто горівку пє,
Най 'го палить, з ніг 'го валить,
Світ з него-сь сміє!...

——o——

39.

Час до дому час,
Час до дому час,
Буде мене мій муж бити,
Нема кому боронити.
Час до дому, час, час, час, час
Час до дому час.

Із корчми іду,
Як пчола гуджу,
А за мною молодою
Ідуть хлопцї чередою
Та в цимбали бють, бють, бють, бють,
Та в цимбали бють.

Ой ти мужу мій,
Отвори двір свій,
Іде твоя милесенька
Із корчмоньки пянесенька,
Чи будеш їй рад, рад, рад, рад,
Чи будеш їй рад.

Чи я ти не рад,
Ти мій виноград,
Лягай з Богом та проспи ся,
А уставши поправи ся,
То все буде в лад, в лад, в лад, в лад,
То все буде в лад.

Комарі гудуть,
Спати не дають,
Накрию ся з головою,
Ячмінною соломою,
Та най мене тнуть, тнуть, тнуть, тнуть,
Та най мене тнуть.

—o—

II. ДУМИ І ДУМКИ.

1.

Віють вітри, віють буйні,
Аж дерева гнуть ся;
Ой як болить моє серце
Самі слези ллють ся.

Трачу літа в лютім горю
Тай кінця не бачу,
Тілько тоді полегшає,
Як нишком поплачу!

Не поможуть слези щастю,
Серцю легче буде,
Хто щаслив був хоч часочок,
По вік не забуде.

Єсть-же люди, що і моїй
Завидують долї:
Чи щасливаж та билинка,
Що росте у полї?

Ой у полї на пісочку,
Без роси на сонцї;
Тяжко жити без милого
В чужій сторононьцї.

Без милого нема долї,
Стане світ тюрмою:
Без милого нема щастя,
Немає спокою!

Де ти милий, чорнобривий?
Де ти? — обізви ся ся!
Як без тебе я горюю,
Прийди, подиви ся.

Полетїлаб я до тебе,
Та крилець не маю,
Щоб побачив як без тебе
З горя висихаю.

До когож я пригорну ся,
Хто мя приголубить?
Коли нема того тутка,
Котрий мене любить?

—o—

2.

Ах я нещасний, що маю дїлати,
Люблю дївчину, не можу ї взяти,
Не можу ї взяти, бо заручена,
Ах долеж моя, доле нещасная!

Просив би я ї, щоби мя кохала,
Тай щоб тамтого та перестала;
Але не хоче, бо я не богатий.
Ах я нещасний, що маю дїлати!

Щоби вироки Неба були хтїли,
Мене богатим були учинили;
Взяв би я собі, котра менї мила,
Ах долеж моя, доле нещаслива!

Хоть ї не возьму, буду їй сприяти;
Всякого добра для неї жадати:
Нехай в тім житю не зазнає злого,
Що їй наймильше, нехай має много!

—o—

3.

Ой не ходи Грицю та на вечерницї,
Бо на вечерницях, дївки чарівницї,
Солому палять і зіля варять
Тебе Грицуню, здоровля позбавлять.

Там то одная чорнобровая,
То чарівниця справедливая!
І чарівниця і зїлє знає,
Тебе Грицуню заздрісно кохає!

В недїлю рано зїлє копала,
А в понедїлок пополокала,
Прийшов вівторок, зїлє варила,
В середу рано Гриця строїла.

Прийшов же четвер, Гриценько умер,
Прийшла пятниця, поховали Гриця,
Сховали Гриця близько границї,
Плакали за ним всї молодицї.

І хлопцї Гриця всї жалували,
Чорнобровую всї проклинали:
Нема і не буде другого Гриця,
Що го зігнала з світа чарівниця.

Так би я знала з сіней до хати,
Та як я знала чим чарувати:
Ой суть у мене чари готові
Біле личенько і чорні брови.

В суботу рано мати доню била:
На що ти доню Грицуня струїла?
Не знала ти того, що зіле уміє,
Що Гриць сконає, нім когут запіє?

Ой мати! мати! жаль ваги не має, —
Най ся Грицуньо в двох не кохає,
Кохав він ще крім мене другую
Также дівчину чорнобровую.

Не був він вірний, казала я тобі
Най же він тепер спочиває в гробі:
Най же не буде ні її ні мені,
Най ся Гриць наїсть сирої землї.

От се тобі Грицю я так зробила,
Що через тебе мене мати била,
От се тобі Грицю такая заплата
З чотирох дощок темная хата.

4.

Ах ти доле нещасная
Що ти виробляєш!
Далась на час пізнати ся,
Тепер розлучаєш.

Така воля і вироки
З високого неба!
Хоть тя люблю моє серце,
Виїзджати треба.

Нехай же нам та розлука,
Та не робить смутку!
Бог ласкавий, нашу милість
Приведе до скутку.

Проси Бога дївчинонько,
І я його молю,
Щоби нам дав в парі жити
Щасливую долю.

Пращай, пращай, моя люба,
Прийшов час розстаня;
Будь здорова, ховай память
Вірного коханя.

Хот я тепер відїзджаю,
Не зважай ти того,
Я тя люблю і так буде,
Поки житя мого.

Ой будуж я без устанку
Богу ся молити,
Чей ми Господь дасть з тобою
Хутко ся видїти.

——o——

5.

Щож я буду бідний діяв,
Що я жита не посїяв?
Гречка ми ся не вродила
Долеж моя нещаслива!

Сусїд оре, сусїд сїє,
У сусїда зеленїє;
А у мене не орано,
І нїчого не сїяно.

У сусїда хата біла,
У сусїда жінка мила;
А у мене нї хатинки,
Нема щастя, нема жінки.

За сусїдом молодицї,
За сусїдом і вдовицї
І дївчата споглядають,
Всї сусїда поважають.

У сусїда обороги,
У сусїда повні стоги;
А у мене анї нивки,
Анї сїна стебелинки.

Піду межи лїси, гори,
Піду межи темні бори.
Тай там буду смерти ждати,
На недолю нарікати.

——o——

6.

Ой за тихими водами
Сумно, тай смеркло ся;
Ой, як голос між горами,
Щастє розбило ся!

Летить ворон чорнокрилий,
За ним загуділо:
Щастє моє, гаразд милий
На віки зниділо.

Тяжко голубу малому
Гори перебити:
Ой ще тяжше безродному
На сїм світї жити.

Ти зазуле сивенькая,
Закуй ми сумненько,
Най розпука та лютая
Вирве ми серденько.

—o—

7.

Із за гори, із за ліса
Вітрець повіває;
Скажи, скажи, тихий вітре,
Як ся мила має?

Чи здорова, чи весела,
Личко румяненьке?
Чи сумує, чи горює,
Чи личко блїденьке?

Бо я тужу, бо я плачу,
Слезами вмиваюсь,
Веселої годиноньки
Вже не сподїваюсь!

Коби менї крильця мати,
Соколом злетїти,
Тяжку тугу із серденька
При милій розбити!

Ой лїтав би-м, ой лїтав би-м,
Що дня і що ночи,
Щоби милій у чорненькі
Надивитись очи.

Ой, лїтав би-м, ой, лїтав би-м,
Зорями ясними,
Щоб ся менї натїшити
Ручками білими.

Ой літав би-м, ой літав би-м,
Світом білесеньким,
Щоб мені ся натішити
Личком румяненьким.

Ой, літав би-м, ой, літав би-м,
Вечером тихеньким,
Щоб мені ся натішити
Ходочком дрібненьким.

Ой, літав би-м, ой, літав би-м,
Лісами горами,
Щоб мені ся натішити
Милими словами.

Ах, я бідний, нещасливий,
Тай крилець не маю,
Сохну, чахну в далечині,
Всяк день умираю!

—o—

8.

Цвітка дрібная
Молила неньку
Весну раненьку:
— »Нене рідная
Вволи ми волю,
Дай мені долю;
Щоб я зацвила,
Весь луг скрасила;
Щоби я була,
Як сонце ясна,
Як зоря красна,
Щобим згорнула
Весь світ до себе!«

— »Доню, голубко,
Жаль менї тебе,
Гарная любко,
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде;
Краса змарнїє
Личко зчорнїє;
Головоньку склониш,
Листоньки зрониш, —
Жаль серцю буде«.

—o—

9.

Нїс ся місяць ясним небом,
Там де зоря ясна;
Летїв хлопчик чистим полем,
Де дївчина красна.

Часом місяць і зійшов ся
З тьмавою хмарою;
Нераз хлопець поборов ся
З журною гадкою:

»Журна гадко, печалива,
Що ти мене гониш?
Білий світ м'нї гірким робиш,
З очий слези рониш?

Уступи ся, лиха нене,
З вітром в лїси, гори,
Най по тобі чутка згине
Як слїди на морі.

Най радощі мому серцю,
Най надія грає:
Най м'нї доля веселенька
Птичкою співає!

10.

Шуми вітре, шуми буйний
На ліси, на гори,
Мою журну неси думку
На Підлиські двори.

Там спочинеш, моя думко,
В зеленій соснині,
Журбу збудеш, потїшиш ся
У лихій годині.

Там ти скаже дуб старенький,
І оден і другий,
Як там жив я ще маленький,
Без журби, без туги.

Там ти скаже та соснина,
Й всяка деревина :
Як там грало серце моє,
Свитала година.

У садочку соловейко
Щебетав пісеньки,
Розвивав ми пісеньками
Літа молоденькі.

Там колодязь студененький,
А дуб воду тягне;
Не так щастя, як той води
Моя душа багне.

Підлисецька горо' біла!
Як тебе не бачу,
Так м'ні тяжко, так м'ні сумно,
Що трохи не плачу.

Веселая сторононько!
До серця-сь припала;
Душа тебе як милого
Мила забажала.

Там то любо, там солодко,
Весело і мило;
З миленькою у любощах
Вік би ся прожило!

—o—

11.

Ох ти доле, лиха доле,
Гадино їдлива,
Переїлась моє щастє,
Гіренька година!

Запустилась в мою душу
Журбу і розпуку;
Учинилась мому серцю
З гараздом розлуку.

Ой місяцю, місяченьку,
Тихенько думаєш:
Моєй тяжкой недоленьки
Ти певно не знаєш:

Ой не знаєш, ой не знаєш
І не будеш знати:
Як то тяжко сиротоньці
В світї загибати!

Сам не знаєш, нї сестричка
Звіздонька не скаже :
Як то гірко, сли недоля
Милий світ завяже!

Тобі хиба тільки смутку,
Що хмара насуне;
А радощів з зірочками
З межи нас не труне.

А менї ось на тім світї
Своє серце їсти;
Бо з недолев бороти ся,
Як під воду плисти.

Десь за морем, за горами
Мій гаразд здрімав ся;
Десь з безвістий, з темних лїсів
Мій смуток пригнав ся.

Ой пригнав ся, тай вороном
Надо мнов лїтає;
Бє ми серце тяжким крилом,
Радість розбиває.

Вчера в вечер чорна хмара
Менї говорила;
— Чудуєш ся побратиме
Де ся доля дїла?...

Твоя доля, то я була —
Я тя не минаю:
Вкрила я тя чорнов мраков
І тепер вкриваю.

І над гробом твоїм мраки
Ще мої повиснуть« —
Ой, надія!... таку долю
Най то громи тріснуть!..

——o——

12.

Повій вітре, вітресеньку
Там де тужить мила,
Нехай несуть там пісеньку
Твої легкі крила.

Повій вітре, вітресеньку,
Де вінці сплітає:
Неси вісти, що молодець
Щиро ї кохає.

Погладь її вітресеньку,
Та по личку білім,
Нехай знає їй серденько,
Що я її милим.

Най не плаче, най не тужить,
Вже час ся зближає;
Прийде милий, приголубить —
З нею ся звінчає.

—o—

13.

Повій вітре на Вкраїну,
Де покинув я дівчину;
Де покинув чорні очи,
Повій вітре із півночи.

Між горами там долина,
А в долині є хатина:
В тій хатині голубонька,
Голубонька дівчинонька.

Повій вітре на схід сонця,
На схід сонця, край віконця,
Край віконця постіль біла,
Постіль біла, дівча мила.

Як спить мила, не збудилась,
Нагадай їй з ким любилась,
З ким любила ся, кохала
І любити присягала.

Як забєть ся її серденько,
Як дівча зітхне тяженько,
Як заплачуть чорні очі,
Повій вітре із півночі.

А як мила позабула,
Як нелюба пригорнула,
То розвій ся край долини,
Поверни ся з України.

Вітер віє, вітер віє,
Серце тужить, серце мліє.
Вітер віє, не вертає,
Серце з жалю умліває.

—o—

14.

Ой попід гай зелененький
Ходить Довбуш молоденький,
На ніженьку налягає,
Топірцем ся підпирає,
Тай на хлопців покликає:
»Ой ви хлопці, скорше бігом,
Ходім братя разом в гості!
Бігом хлопці, скорше бігом,
Западають стежки снігом,
Уставайте всї раненько
Убирайте ся скоренько,
У постоли скіряні,
У волоки шовкові.
Щоби Кути не минути,
До Косова повернути.
Ходіть хлопці тай зі мною,
Тай у гору за скалою,
Бо підемо та до Дзвінки,
До Стефанової жінки.

»Ой Довбуше, ти пане наш,
Там пригода буде на нас!
Бо куда ми лиш бували,
Нїгде зради не видали,
Тепер зрада тай над нами,
Молодими леґінями«.

»Ви на мене уважайте,
По дві кулї набивайте.
Станьтеж хлопцї тут з куточку,
А я піду під віконця
Виглядати свого сонця«.

Чи спиш серце, та чи чуєш,
Ой чи сама ти ночуєш?«
»Чи спиш серце, тай чи чуєш?
Чи Довбуша заночуєш?

»Ой я не сплю, я все чую,
Розбійника не зночую;
Ой я не сплю, я все чую,
Бо вечероньку готую.
Лиш Стефана нема дома,
І вечеря не готова,
Буде вона дуже пильна
І всїм людям буде дивна!«

Гукнув Довбуш із під хати:
»Чи ся кажеш добувати,
Чи йдеш зараз відчиняти
І Довбуша привитати?«

»Не кажу ся добувати,
І не піду відчиняти«.

»Пусти суко раз до хати,
Щоби двері не ламати!«

»В мене двері тисовії,
В мене замки сталевії!«

»Не поможуть замки твої,
Як підложу плечі свої!«

Став ся Довбуш добувати,
Стали замки відлїтати,
Скоро Довбуш двері вхилив,
Зараз Стефан в серце стрілив;
В праве плече в саме серце,
Довбушеви кровця тече.

Ой ти чорте, ти Дзвінчуку,
Бо ти мя з'їв через суку;
»Треба було не гуляти,
Суцї правди не казати,
Ой бо в суки тілько віри,
Як на бистрій водї піни«.

Ще став Довбуш, вийшов з хат
»Треба хлопцї утїкати!
Ой ходїть ви всї до мене,
Підтримайтеж трошки мене,
Положіть на полянчинї,
Ой, як же тяженько менї!
Ти Іване Сандагірський,
Бери мене по леґінськи!«

»Ой, Довбуше, Довбущуку!
Чомусь не вбив тоту суку?«

»Як я її вбити мав,
Коли я ю ще кохав.
Ой ви хлопцї, ой ви мої,
Возьміть мене з хати тої;

Возьміть мене на топори,
Занесіть мя в сині гори,
В сині гори занесіть мя
На дрібний мак посічіть мя,
Най ся Ляхи не збиткують,
Моє тіло не чверткують«.

»Ой Довбуше, ти пане наш,
Велика є пригода на нас!
Де-ж ми будем зимувати,
І де літо літувати!
Пішли би ми в Молдавщину
В далекую Україну,
Та і там ми зле зробили,
І там собі пошкодили,
Бо хотіли князя вбити
І княгиню з собов взєти«.

»Возьміть мене, занесіте,
В Чорну Гору положіте,
А самі ся розійдіте,
Срібло злото забирайте,
А самі ся розходжайте,
І топірці занехайте
Людську кров не проливайте;
Людська кровця не водиця,
Проливати не годить ся!«

Срібла, злота не забрали,
Бо гайдуки їм не дали,
Взяли вони — всїх забрали,
На зад руки повязали.

»Ой Довбуше, ти пане наш,
Велика пригода на нас,
Деж ми будем зимувати
І де літо літувати?«

»В Коломиї на риночку,
В тяжких дибах, в зелїзочку,
Будете ви ночувати,
Там будете днї днювати;
Там будете ночувати,
Будуть птицї тїло рвати!«

——):‡‡:(——

III. КОЛОМИЙКИ.

I. Любовні.

I. Молодецькі.

Гей плину я по Дунаю
Тай собі думаю:
Нема красших співаночок,
Як у нашім краю!
Ой нема то, ой нема то,
Як руська країна,
Там співає Коломийки
Кождая дівчина.

Соловію наш миленький,
Куда ти літаєш?
Чомуж ти нам як бувало
В гаю не співаєш?
Ой гаю наш зелененький,
Гаю наш темненький,
Нема твого соловія,
Тому так сумненький.

Чом ти, милий соловію,
В гаю не співаєш?
Та де твої співаночки
Тепер подіваєш?
Коломийки мої любі,
Де я вас подію?
Збирав я вас в лїсах, горах,
По полї розсію.

Ой співав би-м коломийки,
Коби їх удати;
Та я в чужій сторононьці,
Будуть ся сміяти:
Бо то чужа сторононька
Тай чужії люди,
Будуть з мене ся сміяти,
А менї жаль буде.

Ой піду я межи гори,
Там, де жиють Бойки,
Де музика дрібно грає,
Скачуть по легойки.
Ой нема то як у горах
Дївчата співають,
Ой нема то як у горах
Молодцї гуляють.

Руська наша коломийка,
Хоть вона дрібойка,
Вона мила і все щира,
Менї солодойка.
Як возьму я коломийки
Співати, співати,
Затужиш ти тай заплачеш,
Тай станеш думати.

Нема танцю на всїм світї,
Як та коломийка,
Вона душу вириває
Із мого сердейка!
Як заграю, заспіваю,
Туга ізчезає
Бо та наша коломийка
Таку силу має.

Як я тії коломийки
Зачую, зачую,
Через тії коломийки
Дома не ночую.
Коломийки мої любі,
Що в вас таке миле?
Та не смутїть — розвеселте
Серце нещасливе.

Та бо й твоя фуярочка
Жалісненько грає,
Ти гадаєш, дївчинонько,
З жалю умлїває.
Ти гадаєш дївчинонько,
Що я собі граю,
А я собі від серденька
Тугу відганяю.

Як би не ті коломийки,
Був би-м вже загинув,
Був би-м з горя, та з недолї
Давно світ покинув.
Но як серце моє тужить,
Горює, сумує,
То як собі заспіваю,
Уже не банує.

Заграй же ми музиченьку
Білими пальцями,
Най я собі потанцюю
З чорними бровами.
Ой у тебе музиченьку
Руки золотії,
Тож ти душу потягаєш
В світи далекії.

Заграй же ми музиченьку
Яку розумієш,
Чи ти руки покрутило,
Чи грати не вмієш?
Заграй же ми музиченьку,
Я си потанцюю,
Най ся вороги не тїшать,
Що я все бануюю.

Ой скрипочки із липочки,
А струни з барвину,
Як заграю, буде чути
Аж на Україну:
Тепер я собі заграю,
Тепер защебечу,
А як прийде лиха доля,
Пташкою відлечу

Тече річка по каміню
Годї її сперти,
Менї рибку полюбити,
Хоть би і умерти.
Стоїть верба над водою
Корінєм в долину,
Щось ми рибко учинила,
Що за тобов гину?

Ой калина біло цвите,
А червоно родить,
Великеє закоханє
До біди приводить.
Цвите тернє, цвите тернє,
Бо корінє має,
Хто коханя не зазнав,
Той жалю не знає.

Відтіль гора, відтіль друга,
Посеред долина.
Межи тими гороньками
Любая дівчина.
Треба гори розкопати,
Долину зрівнати,
Щоби ми ся видно було
До милої хати.

* * *

2. Дівочі.

Тепер я си заспіваю,
Тепер моя воля,
Не стоїть ми пред очима
Гірка моя доля.
Тепер я ще молоденька,
Не знаю тужити,
Ой тепер я ще нікого
Не вмію любити.

Ой на ставі, на ставоньку,
Там гуси пливають,
Тож то мене серце тягне,
Як музики грають;
Ой вже тепер вечеріє,
Сонечко заходить,
Пусти мати погуляти,
Бо душа доходить.

Я співаю і гуляю,
Нічо не гадаю,
А іще ся віддавати
І гадки не маю;
Тепер я собі ще вільна,
Тепер я щаслива,
Тепер мені усі кажуть:
Краснась, чорнобрива.

Тепер я си заспіваю,
Тепер молоденька,
За рік, за два, за чотири
Не буду вільненька,
Но я тобі заспіваю
Миленький, тобі то,
Ой уже нам не надійде
Друге таке літо.

Заграй мені музиченьку
В яворові скрипки,
Піду з милим погуляти
Ворогам на збитки.
А там в полї дві тополї,
Третя зелененька.
Не буду ся віддавати,
Бо ще молоденька.

Тече вода із города,
Тече мала річка:
Ой мій милий такий красний,
Як у траві чічка:
Як ся яло у Русалю,
Чічечки збирати,
Так ся яло, мій миленький,
Нам двоїм кохати.

Я гадала молоденька,
Що сонечко сходить,
А то милий чорнобривий
По городї ходить.
Я гадала молоденька,
Що сокіл лїтає,
А то милий, чорнобривий
На кони гуляє.

Породила мене мати
Темненької ночи,
Дала менї біле личко
І чорненькі очи.
Буду я ся миленькому
Все в очи дивити,
Його чорні, — мої чорні,
Будуть ся любити.

Коби річка невеличка,
Я би перебрила,
Коби ми був милий вірним,
Я-б його любила.
Але тобі мій миленький
Нема що вірити,
Ти так з иншов, як і зі мнов
Будеш говорити.

Гей, ти дубе зелененький,
Листки твої рясні;
Ти козаче молоденький,
Слова твої красні.
Слова твої хоть прекрасні,
Та чортова думка,
Доки-м тебе не любила,
Була-м як голубка.

Коби річка не широка,
Я би не бродила,
Коби любко не був красний,
Я-б 'го не любила.
Але річка широкая,
То буду бродити,
А мій любко молоденький,
Буду 'го любити.

Та я жита не сіяла,
Само жито сходить.
Я любчика не чарила
Сам до мене ходить.
Я не вміла чарувати,
Анї моя мати,
Яка доля ми суджена,
Таку буду мати.

Тілько ми ся полюбили
Мати ся дізнала.
Дай же Боже розійти ся
Як чорная хмара.
Чорна хмара розійде ся,
А дощу не буде,
І з нашого закоханя
Бог знає, що буде.
Ой била мя моя мати,
Ой била мя, била,
Нераз моя вечеронька
На рано остигла.
Не раз моя вечеронька
Була на снїданя,
Через тебе мій миленький,
Моє закоханя.

Ой не думай мій миленький,
Не думай, не думай,
Перебрила-м бистру річку,
Перебриду й Дунай.
Та як будеш мій милеький
Думати, думати,
Буде твоя пшениченька
В поли зимувати.

Та не треба мій миленький
Долї нарікати,

Памятай лиш свого слова
Вірно додержати.
Я ти дала мій миленький
Раз слово вірноє,
Будем жити аж до смерти
В вірности обоє.

Болить мене головонька,
Я й не повідаю,
Коби ми ся що не стало
З великого жалю.
Болить мене головонька
Й не дотулити ся,
Коби дали на милого
Хоть подивити ся.

* * *

3. Сиротинські.

Ой вийду я рано в поле,
Говорю з росою,
Тай враз з нею нарікаю
На нещасну долю;
Ой вийду я на гороньку,
Тай ся задумаю:
Зісталась я сиротою,
Нікого не знаю.

Ой у моїм городчику
Росте лелієчка,
Щож ми з того,
Що-м молода,
Коли-м сироточка;
Та як тоті конопельці
У болоті гнити,
Так то мені сиротинці
На сім світі жити.

Матиж моя миленькая,
Ти сивенький пташку,
Тиж то мене згодувала
На бідоньку тяжку.
Мамож моя золотенька,
Ти сивий голубе,
Ти мене саму лишила,
Служать ся мнов люди.
Що-ж я тобі моя мамцю,
Такого зробила,
Що ти мене пустенников
Такою лишила.
Ко-б булась мя, моя мати
В купели заляла,
Була би-м ся із короля
Долев не міняла.

Які тоті цвітки красні,
Котрі заквітають,
Які тоті діти щасні,
Котрі матїр мають.
Людські діти як дітоньки,
А я сиротонька,
Людські діти матїр мають,
Моя у Богонька.

Гей умерла моя мати,
Бідонько-ж, бідонько,
Вже не скаже, не промовить:
Що робиш дівонько?
Та як я си нагадаю
Матусеньку мою,
Мене такі жалї візьмуть,
Що я ледви стою.

Нема цвітку на сїм світку,
Як на тій калинї,

Ніхто не є тикай милий,
Як мати дитині.
Моя мамця уже в гробі.
Он її могила,
Пощо-ж я ся нещаслива
На сей світ вродила?

*
* *

4. Вояцькі.

Нащо мені женити ся,
Нащо мені долї,
Стоїть мені у Самборі,
Карабін на столї.
Ой Самборе, Самбороньку,
Бодайсь завалив ся,
Через тебе миленької
Свободи позбув ся.

Ой дубе мій зелененький,
Ой дубе мій, дубе,
Ой дубе мій, дубе,
Ой я хлопець молоденький,
З мене жовнїр буде.
Мати моя старенькая ,
Та я твій синочок,
Тось то мене виховала,
Під карабіночок.

Ой заплачеш моя мати
Дрібними слезами,
Як я буду присягати
Перед образами;
Ой заплачеш, моя мати,
Заплачеш, заплачеш,
Як ти мене на цїсарськім
Конику зобачиш.

Ой заплачеш моя мати
З неділеньки тої,
Як побачеш білий ремінь
Через плечі мої.
Ой заплачеш моя мати
Рясними слезами,
Як мя будеш пізнавати
Межи жовнірами.

Пане-брате товаришу.
Де ся грива діла?
Ой в Самборі в Поручника
У печи згоріла.
І ти дружба і я дружба,
Оба ми є дружби,
Ой вже ми ся додружбили
Вояцької служби.

Гей в Самборі в крайнім домі
Муровані стіни,
Там то мого миленького
Кучері усіли.
Ой кувала зазуленька
Над маком, над маком,
Зістало ся коханячко
В Самборі вояком.

Снїги впали, леди стали,
Потоком ся здули,
Ой вже мого миленького
В черевики взули.
Як узули в черевики,
Тай карабін дали,
Ой загнали миленького
Аж геть — до Молдави.

Ой до Стрия доріженька,
До Стрия, до Стрия,
Обстригли ми кучерики,
Тепер гола шия.
Чи будеш ти моя мила
За мнов жалувати,
Як ми будуть черевики
Ніженьки глодати.

Летів орел понад море,
Жалібненько краче:
Взяли сина у жовнїри,
Мати за ним плаче.
Плаче мати, плачуть сестри,
Тай уся родина,
Тепер вже не наша буде, —
А царська дитина.

Відібрали миленького
Та на жовнїренька,
Не так мати за ним плаче,
Як його миленька.
Питає ся мамуненька:
Що тобі ся стало?
Болить мене так серденько,
Як трутки нассалось.

Не плач мати, не плач мила,
Не плач, не жури ся,
Маю я ся в що убрати,
Прийди, подиви ся.
Ой маю я кабат, зброю,
Буде в чім ходити,
Буде в чім ходити,
Піде кровця річеньками,
Та буде що пити.

Ой у лузї зелененькім
Зацвила калина,
На жовнїра породила
Мати свого сина.
Бодай же ви вороженьки
Всї разом пропали,
На що ви ми дитиноньку
До війська забрали.

Породила мене мати
Темненької ночи,
Дала менї біле личко,
Чорненькії очи.
Волїлась ми моя мати
Чорне личко дати,
Нїж мали мя молодого
На жовнїра взяти.

Ступай коню підімною,
Через крваві ріки,
Будь здорова матїнонько,
Вже-м пропав на віки.
Ступай коню підімною,
Та розбивай груду,
Будь здорова родинонько,
Вже я тут не буду.

Вийшло дївча на гороньку,
Тай стало тай тужить,
Нема мого миленького,
Цїсареви служить;
Та як менї не плакати,
Та як не тужити,
Пішов милий десь далеко
Карабін носити.

Ой кувала зазуленька
Над виром, над виром,
Ой десь моє закохане
Вививає ґвером.
Красила бим писаночки,
Нема бразилії,
Пішло моє закохане
Аж до Італії.

II. Жартобливі.

1. Молодецькі.

Очи мої сиві,
То-сьте замисливі,
Та на тії дівчаточка,
Котрі чорнобриві.

Коби я так коня мав,
Як кульбаку маю,
Поїхав би-м до дівчини,
До котрої знаю.

Ти гадаєш дівчинонько,
Що до тебе я йду,
Хоть й ти би мнов не згордила
Я си иншу знайду.

Котра стоїть на переді
Тай ся запишила,
На ню хлопці уважайте,
Аби ся лишила.

Котра дівка на переді
Стоїть дуже вбрана,
Не беріть їй хлопці в танець,
Най чекає пана.

Гей чіє то весіллячко?
Пана молодого,
Мені вільно погуляти,
Що кому до того.

Я веселий дівчинонько,
З веселого дому,
Ой весело усім людям,
Й мені молодому.

Ой щож то ми за зіллячко,
Що ся не посіє?
Ой щож то мені за хлопець,
Що ся не засміє.

Та я собі заспіваю:
Ой ду-ду-ду дайна,
Коби мене не зрадила
Моя рибка файна.

Не дай же ся дівчинонько
Нікому зводити,
Поки мене, поки тебе,
Будем ся любити.

Ой я буду співатоньки,
Попід тоті сині гори,
А ти конотуй си,
Як же нам ся розходити,
Сама поміркуй си.

Зеленая ліщинонька
Не горить, а курить,
Молодая дівчинонька,
Не любить а дурить.

Зеленая ліщинонька
Лиш ся припалила,
Наша любов не пропала,
Лиш ся притаїла.

З під явора зеленого
Водиця цьопоче,
Ой бо моя дівчинонька
Любити не хоче.

Пане брате товаришу,
Зрада надімною,
Вже не хоче говорити
Дівчина зі мною.

Вже-м тя любко налюбив ся
Тай націлував ся,
Як соловій по садочку
Ягід надзюбав ся.

Качки жито витлумили,
Хтож 'го буде жати;
Хлопці дівча зцілували, —
Хтож їй схоче взяти?

Пасуть вівці в полонині,
Де ся зеленіє,
Те дівчатко хлопці люблять,
Що ся румяніє.

Подивлю ся у долину,
В тую роздолину,
Та хтож мені зариває
Мою чорнобриву?

Най вже її зариває,
Лиш най не цілує,

Та най менї молодому
Личенька не трує.

Тече вода із города,
Тай крижочка леду,
Ой солодша моя любка,
Від цукру й від меду.

Гуляй, гуляй, моя Гандзю,
Гуляй і три ночи,
Но як прийдеш до домоньку,
Скажи правду в очи.

Присягалась, що мя любиш,
А я придивив ся,
Як Іванко, Андрусь, Процько
До тебе тулив ся.

Колись мене не любила,
Було не зводити;
Було тобі, Гандзюнуню,
За мнов не ходити.

Ой прийшов я до дївчини,
Дївчина ся дує,
Я шапочку під пахочку, —
Най тя чорт мордує.

Ой на горі монастир,
На долї здвіниця;
Ой там би я черчем був,
Коб' не молодиця.

---

2. Дівочі.

Тепер я си заспіваю,
Тепер маю волю,
Тепер я ся молоденька
Нікого не бою.

Тепер я си заспіваю,
Тепер ми ся хоче,
Коли мою головоньку
Ніхто не клопоче.

Єщем в печи не палила,
Тріски ізгоріли;
Ще-м нікого не любила,
Люди вже збагнули.

Я ще печи не палила,
А уже є курно,
Я нікого не любила,
Люди брешуть дурно.

Тече вода з під города,
Тече вода зимна,
Полюбив мя мій миленький,
Я тому не винна.

Ой ти роду великого,
А я не малого,
Ой ти любиш жартувати,
Тай я не від того.

Плине вода із города,
Іде в переверти,
То мя люди взяли в зуби
Через твої жарти.

Рибко моя солоденька,
Рибко моя срібна,
Пішла про нас бесідочка
Дуже непотрібна.

Коли мене любко любиш,
Не кажи нікому,
Бо то люди порозносять,
Як вітер солому.

Поки-м була молоденька,
Не зналам нічого,
Я гадала, що не буду
Любити нікого.

А тепер я вже виросла
На станочку стала,
Не одному молодцеви
До серця припала.

Ой я би ся утопила,
Але бо ся бою,
Та щоб де не завадила
З камінь головою.

Ой мож знати і спізнати,
Як хто кого любить,
Бо як іде доріженьков,
Оченьками блудить

Солоденький, милесенький,
Лиш би тя любити,
Такі маєш очка красні,
Вицяпкали би ти.

Попід тоті сині гори,
Попід тоті терна,

Кусай милий орішеньки,
Менї давай зерна.

Пусти мати погуляти,
Я не забавлю ся,
Тільки хлопцїв розвеселю,
Назад поверну ся.

Тато добрий, тато добрий,
Мати не лихая,
Не боронять погуляти,
Поки-м молодая.

Та як тота вода чиста
Там на горі грає,
Так красно мій чорнобривий,
Козака гуляє.

А мій милий чорнобривий,
А мій милий ладний,
Кода тільки подивлю ся,
Не є такий жадний.

Один красний, другий красний,
Третий непоганий.
А мій милий межи ними,
Як намальований.

Болить мене головонька
З рана до вечера:
Не видїла-м миленького
Нї нинї, нї вчера.

Болить мене головонька,
Треба ми доктора,
Лиш гарного, молодого,
Бо я дуже хора.

——o—o——

Шумки.

Гей, піду я на ярмарок,
А там стоїть дівчат сорок:
То чорнява то білява,
Куда глянеш — кожда жвава

Питає ся мати сина:
Що коштує ся дівчина?
Не питай ся моя мати,
Що коштує, треба дати!

Ой не продам свою любку,
Красну, милую голубку!
Як же ми любку продати,
З ким же я буду гуляти?

Гей козаче гуляй, гуляй,
До мене ся не притуляй:
Що то в мене за гуляня,
Коли нема притуляня.

Гей сів зажурив ся
Як на гуску подивив ся;
Така була моя мила,
Як та гуска чорнобрива!

Ти дівчино чорноока,
Не ходити ти до потока!
Ой бо там глибока вода,
Як ся втопиш —буде шкода.

Приснав ми ся сон дивненький,
Що приїхав мій миленький,
А я встала, засвітила,
Ой не той то, що-м любила.

Ой засвіти мила свічку,
Най перейду бистру річку,
Ой засвіти мила обі,
Най перейду пташко к' тобі.

Ніколи нема там добра,
Де дівчина любить по два:
Нема добра й не буде,
Як по два любити буде!

Ой любив я дівчат сорок,
А молодиць триста,
Тай ще в Бозї є надія,
Душа моя чиста.

Там на горі, на вершочку
Їхав дідько в черепочку,
А ми його не пізнали,
Тай шапочки познимали.

Там на горі на вершечку,
Молотили хлопцї гречку,
Анї гречки, нї полови,
Лиш в дівчини чорні брови.

Гандзю люба, Гандзю мила,
Чим ти брови намастила?
Намастила капервасом,
Щоб дурити хлопців часом.

Колисала баба діда,
Від поранку до обіда,
А дід бабцї купив капцї,
Малі були втяв їй пальцї!

Гей, дівчино, чія ти?
Ходи зі мнов гуляти!

Не питай ся чія я,
Як ідеш ти — іду й я.

Сонце гріє вітер віє,
А дівчина з жалю мліє:
Знати, знати по тім личку,
Що тужила цілу нічку.

Приїдь милий, утїшу ся,
Обійму тя притулю ся.
Перестануть мої очи,
Слези лляти в день і в ночи.

——oo—oo——

V. Співаночки при танцях.

1.

А хто хоче Гандзю знати,
Прошу мене запитати!
Я скажу правду щиру,
Тілько прошу, дайте віру.

Така гарна як та рожа,
Як тополя, така гожа,
А в румянци така сила,
Що всї цвіти погасила.

Там то брови, там то очи,
Цїлуй, цїлуй, ще ся хоче;
Там то Гандзя, там то зух,
Там то письо як пампух.

Як я Гандзї не побачу,
То я тужу, то я плачу,
Як вона на мене гляне,
То вся туга перестане.

Ой най богач ся не хвалить,
Що Ганусї мя позбавить,
Не візьме їй жадна сила,
Бо ми Гандзя бігме мила.

2.

Сїм день молотила,
Чех, чех заробила,
І сама ся дивувала,
Що з козаком прогуляла.

Не жаль менї гроший,
Бо козак хороший;
Хоть шість гроший утратила,
Так козака принадила.

Козак гожий, козак милий,
Піду з ним я до могили,
Там травиця зелененька,
Там просплю ся молоденька.

Дуб, дуб зелененький,
А — мій козак молоденький;
Як козака не любити,
Коли з ним є добре жити,

3.

З того часу як вженив ся,
Я нїколи не журив ся:
Гоп, чук, Тетяна!
Чорнобрива, кохана!

За Тетяну сто кіп дав,
Бо Тетяну сподобав!
Гоп, чук, Тетяна!
Чорнобрива, кохана!

За Марусю пятака,
Бо Маруся не така:
Гоп, чук, Тетяна!
Чорнобрива, кохана!

Я веселий і здоров,
Від Тетяни чорних бров:
Гоп, чук, Тетяна!
Чорнобрива, кохана!

Як Тетяна засміє ся,
В мене радість відозве ся:
Гоп, чук, Тетяна!
Чорнобрива, кохана!

4.

На щож мене зачіпаєш,
Коли собі другу маєш;
Я не хочу так як ти,
По двох разом любити.

Шукай собі до вподоби
Щоби була рівна тобі;
Я не можу так як ти
По двох разом любити.

5.

»Ой, Гандзю милостива
Чим ти брови намастила?

Купервасу купувала,
Чорні брови малювала;

Ой, Гандзя кучерява,
Під решетом ночувала,
Як решето продереть ся,
Гандзя лиха набереть ся«.

»Ой, ти дуб, я береза,
Ой, ти пяний, я твереза,
Ой, ти старий, я молода
Чом між нами незлагода?«

»Ой, я дуб, ти береза,
Ой, я пяний, ти твереза;
Ой, я старий, ти молода,
Тим між нами незлагода!«

6.

По дорозї жук, жук,
По дорозї чорний,
Подиви ся дївчинонько,
Який я моторний.

Який я моторний
І в кого я вдав ся!
Хиба даси копу гроший,
Щоби женихав ся!

По дорозї галка,
По дорозї чорна,
Подиви ся козаченьку,
Яка я моторна.

Яка я моторна,
Гнучка, чорнобрива!
Як побачиш, — аж заплачеш,
Що я вередлива.

7.

Не топила, не варила,
На припічку жар, жар, —
Як я піду з сего села,
Комусь буде жаль, жаль.

Не топила, не варила,
У світлоньцї димно —
Як піду я з сего села,
Комусь буде дивно.

Не топила, не варила,
У світлоньцї душно, —
Як піду я з сего села,
Комусь буде скучно.

Не топила, не варила,
На припічку попіл —
Як піду я з сего села,
Зістане ся сокіл.

Не топила, не варила,
На припічку каша,
Прощавайте сусїдоньки,
Тепер я не ваша.

—o—

VI. Гагілки.

(Від Золочева).

1.

Воротаре, воротаре,
Отвори воротеньки,
А хто воріт кличе!
Князеві служеньки.
А що за дар везуть?
Ярії пчолоньки —
Ой щеж бо нам мало,
А ми вам додамо.
А щож нам додасьте?
Молоду дівоньку,
В рутянім віноньку.

2.

Ой Данчику, Білоданчику!
Поплинь, поплинь по Дунайчику,
Розчеши косу русу,
І чорненькії брови;
Возьми ся за підбоки,
Покажи свої скоки,
Возьми ся за підвижки,
Шукай си товаришки,
Вибери собі другу
З калинового лугу.

3.

Ой ніхто там не бував,
Де ся явір розвивав,
Ой яворе, явороньку зелененький!

Два місяці ясних,
Два парубки красних,
Ой яворе, явороньку зелененький!

Ой один ми красний,
В селї Івасенько,
Ой яворе, явороньку зелененький!

А другий ми красний
В селї Михасенько!
Ой яворе, явороньку зелененький!

* *
*

Ой ніхто там не бував,
Де ся явір розвивав!
Ой яворе, явороньку зелененький!

Дві зіроньки ясних,
Дві дївоньці красних!
Ой яворе, явороньку зелененький!

А одна ми красна
В селї Оленонька,
Ой яворе, явороньку зелененький!

А друга ми красна
В селї Кулинонька,
Ой яворе, явороньку зелененький!

А на Івасеви
Вишита сорочка,
Ой яворе, явороньку зелененький!

Ой хтож то му вишивав?
Прокопова дочка.
Ой яворе, яворонько зелененький!

А на Оленоньці
Трясучий віночок,
Ой яворе, яворонько зелененький!

Ой хтож то їй купував,
Степанів синочок,
Ой яворе, яворонько зелененький!

А на михасеви
Вишита сорочка,
Ой яворе, яворонько зелененький!

Ой хтож то му вишивав,
Андрієва дочка,
Ой яворе, яворонько зелененький!

А на Кулиноньці
Трясучий віночок
Ой яворе, яворонько зелененький!

А хто його купував?
Миронів синочок,
Ой яворе, яворонько зелененький!

—о—

VII. Пісні весільні.

(Від Перемишля).

1.

(Коли брат княгині косу розплітає).

Треба косу розплітати,
Треба вінець закладати,
Пішла княгинонька,
Пішла Горпинонька,
До Городенька,
Білими ніженьками.
Ріже барвінок
Собі на вінок
Білими рученьками;
Прийшла до неї:
Матінка її:
Що ти робиш дитинко?
Ріжу барвінок
Собі на вінок
На свою головоньку.
Ой, чиж я тобі моя матінко
Не була вигідненька,
Що ти мя даєш,
Ти мя силуєш,
А я ще молоденька,
Не дуже розумненька.
Я тя силую,
Ой я тя даю,
З своєї головоньки,
З людської намовоньки.

2.

(При вінкоплетенях).

Ой у лузї калина
Білим цвітом зацвила:
Пішли її дружки рвати,
Не дала ся уломати:

Пішла Горпинонька,
Пішла княгинонька
Наломала си квіту
З калинового цвіту!

Прийшла до світлоньки
Межи красні дївоньки,
Поставила на столоньку
Проти свого личенька,

Питала ся батенька:
Чи буду я такая,
Як калинонька тая?
Будеш дитинонько, будеш:

А як від мене підеш,
Спаде красонька з тебе,
З тебе молодої,
З косоньки жовтої.

3.

(Сиротинська).

Вийди Маланочко молоденькая
Подиви ся всюденько:
Чи не стоїть твій батенько
У котрого пороженька;
Ой знаюж бо я, знаю,
Що батенька не маю;

Пішлю ворону
В чужу сторону
По свою родиноньку;;
Пішлю зазулю
В сирую землю
По свойого батенька.
Ворона летить,
Вісти принносить:
Буде тут родинонька.
Зазуля летить,
Вісти приносить:
Не буде твій батенько;
Сира земленька,
Тяжкі дверенька.
Годї їх отворити.
Анї віконця,
Ясного сонця
На тебе ся подивити,
Вже мій батенько,
Мій соколенько,
Перед милим Богом стоїть,
Вірне ся Богу молить:
Спустиж мене Боженьку
З неба на земленьку,
Най же ся подивлю
На своє дитятонько.
Ти душенько благая!
Тебе там не потреба:
Має вона там друженьки,
Вірнії услуженьки,
Вони їй вінець нарядять,
На посаг посадять,
Нарядять як панятко,
Посадять як сиротятко!

4

(Від стрия).

Просила Горпинонька
Свого Батенька:
Батеньку мій любий!
Запирай воротенька,
Не пусти княженька.
Не пусти Василенька
Дитинонько моя люба!
Як 'го не пускати?
Коли він ся просить,
Коли він ся стелить,
Хмелем коло двора,
Барвінком коло стола,
Соколом за столом.

5.

(Сиротинська).

Княгині матїнонька
Перед Богом стоїть,
На охрест руки держить,
Бога ся просить:
Пусти мене Боже!
Над село хмаров,
А в село дрібним дощем,
Чесним сонцем віконцем,
Най же ся подивлю,
Чи красно дитя убрано?
Убрано як панятко,
Посаджено як сиротятко.

6.

Сіяла княгинонька долю,
Стоячи над водою;
Плини доле з водою,
Я поплину з тобою.
Там ми ся спочинемо,
Тай листи попишемо,
До мати пішлемо;
Най-же мама знає,
Що мене малу дає,
Не навчивши мене
Всякої роботи;
Научать мене люди,
Тоді мамі жаль буде.

7.

Вода луженьки забрала
І камінє дрібненьке,
Лиш одного каміня не брала,
Що дівчина на нім стояла.
Не пади косо на камінь,
Но, пади, косо, на зільничок;
Бо на камени зсічеш ся, —
А в зільничку приймеш ся.

8.

Просила княгинонька
Своєго братечка:
Братчикуж мій любий!
Сідлай кониченька,
Їдь у чистеє поле
По стадо воронеє,
Заженик бо його
До зільничка мого,
Най зіле випасе

І на копитах винесе;
Конї мої воронії
Витопчать зїлє моє,
Най ся по менї не зістає
Подружечкам на радости,
Матїноньцї на жалости:
Бо що матїнонька гляне,
А деж тото дитяточко,
Що садило зїлєчко?

9.

Мовили — говорила
Ярая пшениця:
Не подоба моя
У стозї стояти,
Але подоба моя
У короваю розростати.
Мовила — говорила
Червона колина:
Не подоба моя
У лузї стояти,
Але подоба моя
У коровая сїяти.
Де ти калино росла?
Щось така красна?
Тонка, висока,
Листєм широка?
У лузї при керници,
При студенїй водицї,
Від вітру буйненького,
Від дощу дрібненького,
Від сонця ясненького!
Десь дївчино росла,
Щось така красна?
У тата в холодочку,
При солодкім медочку!

(Від Бережан).

10.

(Коли на посаг садять).

Злетїли два ангели з неба,
Ой, сїли, впали Марусеньцї на подвірє.
А з подвіря в застївнеє віконце,
А з віконця на тисові столи,
А з столів на лняниї обруси,
А з обрусів на пшеничні хлїбове,
А з хлїбових на румяне личенько,
А з румяного личенька на барвіновий віночок
А з віночка на мушленовий рубочок.

11.

(При вінкоплетенях).

Надлетїло потятко це, це, це,
Сїло собі в віконечко, щебече,
А за столом паняночки глагодять,
Марисоньцї віночок лагодять.

12.

(При вінкоплетенях).

Їдьмо, поїдьмо
Полем, болонєм:
Піском, камінєм;
Пісок буде шуміти,
Камінь буде дуднїти;
Вчують нас люди,
Славно нам буде,
Вчують селяни,
Що їдуть міщани.

13.

(Міщанська — як їдуть до молодої в неділю)

Вінку, мій, вінку,
З хрестячого барвінку,
Лише-м тя один вила,
І то-м тя не сходила,
В суботу по полудни,
В неділю всю дниноньку;
Дала би-м тя малювати,
Щоби в тобі погуляти,
Дала би-м тя золотити,
Щоби в тобі походити.

(Від Коломиї).

14.

(На початку весїля).

Лежали барви барвінковії —
Благослови Боже,
І ти Божая Мати,
Деревце убирати!
Райськеє деревенько
Перед раєм стояло,
Та в рай ся похиляло,
Та в рай ся похилило,
Тай сильненько зацвило.

15.

(Коли деревце убирають).

Колесом, колесом в гору сонце йде,
В нашой Марисечки рай ся вє:
Марисечко, дївочко, хтож тобі той рай дав?
Дав менї Бог і батенько мій.

16.

(Коли отець княгини вінець наряджає).

На папороть паде,
Отець вінок кладе
Білими рученьками,
Дрібними слезоньками;
Розшійнули ся оси,
Покотили ся коси,
З близька ся кланяючи,
Отцеви, матїноньцї дякуючи.

17.

(Як весїлє відійде до князя, свахи співають)

Встаю я скоро світ,
Подивлю ся на подвіря: лише слїд,
Де ковані залубницї стояли,
Де вороні коники іржали,
Тотіж мою Марисечку взяли.
Чи я тобі мамко не дитятко?
Що ти менї даєш прички,
Против темної нічки?
Дай же менї мамко соловятко,
Аби менї раненько щебетало.
Щоби мене раненько пробуджало;
Бо чужая матїночка не збудить;
Хиба піде до сусїди, посудить,
Ото-ж моя невістиця такая,
Як у лїсї колодище гнилая.

—o—

18.

(Коли перемітку наряджають).

Летіла біла пава,
Всї дївки поминула,
Лиш на марусечку впала.
Розмишляй собі,
Чи не жаль тобі?
Молода Марусечко!
Всї дївки грають,
Коси всї мають,
А тебе не приймають!

19.

(Від Золочева).

(Короваєви).
Ой раюж мій, раю,
Пшеничний короваю!
З семи керниць водиця,
З семи стогів пшениця:

* * *

А в нашої печи
Золотії плечи,
А срібнії крила,
Щоб коровай гнїтила.

20.

(В четвери при вінкоплетинах).

Попід садок попід вишневий, зелений
Тудиж ми їхав молодий Василенько,
І зняв шапочку, і зняв і слухав:
А яж то мовив, що зазуленьки кували,
А то паняночки віночки вили й співали.

21.

(На предани).

Попід гай зелененький
Впав сніжок молоденький,
Там коники походили,
Слїдоньків наробили,
Слїдом матїнкою, слїдом,
За своєю донькою,
Дай си Боже де послїдити,
З собою до дому взяти.
Вийди Марусенько, вийди,
Може ти є кривдонькою.
Возьмемо тя назад з собою.
Нема Марусеньки в дому.
Пішла спати в солому.
А в якую? — в ячмінную!
А в чію? — в сусїдную!

22.

Пропала надія, забило ся серце,
Заплакали очи мої.
Любив я дївчину, тай та ізмінила,
Ой горенько в світї менї!

Якби вона знала любов мою щиру,
Вонаб не кидала мене,
Любилаб, кохала, як мати дитину,
І серце віддалаб своє.

А то десь далеко з иншими жартує,
За мене забула зовсїм,
А я сиротина сиджу тай сумую,
Не сплю і нїчого не їм.

Як би вона знала, що сонце без неї
Не світить мені як другим,
Вонаб смамяталась, менеб полюбила,
Щасливі булиб ми зовсім.

Як би вона знала, що в світі без неї
Нема чого жити мені,
Вонаб не цуралась мене бідолахи
І кинулаб жарти свої.

Тепер вже пропало, течуть з очий слези,
І серце щемить, та болить,
Піду, утоплю ся в глибокій кренниці,
Не буду я більше вже жить.

Або як повішусь на тій гілячині,
Що в неї в садочку росте,
Умру я нещасний за тебе дівчино,
І гріх тобі буде за те.

ЗМІСТ.

I. ПІСНЇ ТОВАРИСЬКІ ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ.

Стор.

1. Де є руська вітчина 2
2. Дай нам Боже добрий час 4
3. Де є дім мій 7
4. Козак пана не знав з віка 8
5. Колись Русин з під Бескида 9
6. Щасть нам Боже 11
7. Мир вам братя 12
8. Гей козаче в імя Бога 14
9. Я Русин був, є і буду 15
10. Як я братя раз сконаю 16
11. Там на горі крута вежа 17
12. Верховино, світку ти наш 18
13. Красна зоре 21
14. Ти дївчино із Подолля 21
15. Там де Чорна Гора шумно 22
16. Як ніч мя покриє 24
17. Козак коня напував 25
18. Стоїть явір над водою 28
19. Чого лози похилились 29
20. З тої гори високої 30
21. Ой місяцю, місяченьку 31
22. Далась мене моя мати 32
23. Ой ти поїхав 33
24. І шумить і гуде 34
25. Ой відси гора 35
26. Сивий коню 35
27. Тече річка 36
28. Ой ти дївчино зарученая 37
29. А я люблю Петруся 38
30. Ой вийшлаб я на музику 39
31. Ніхто не винен 40
32. Ой піду я до млина 40
33. Бувай здорова 41
34. Коло млина яворина 42
35. Боже з неба високого 43
36. Гей я Козак з України 44
37. Ти козаче чорновусий 45
38. Хто горівку пє 46
39. Час до дому, час 47

II. ДУМИ І ДУМКИ.

Стор.

1. Віють вітри 48
2. Ах я нещасний 49
3. Ой не ходи Грицю 50
4. Ах ти доле нещасная 51
5. Щож я буду бідний діяв 52
6. Ой за тихими водами 53
7. Ізза гори, ізза ліса 54
8. Цвітка дрібная 55
9. Ніс ся місяць 56
10. Шуми вітре 57
11. Ох ти доле 58
12. Повій вітре, вітресеньку 59
13. Повій вітре на Вкраїну 60
14. Ой під гаєм зелененьким 61

III. КОЛОМИЙКИ.

І. Любовні:

1. Молодецькі 66
2. Дівочі 70
3. Сиротинські 74
4. Вояцькі 76

ІІ. Жартобливі:

1. Молодецькі 80
2. Дівочі 84

IV. ШУМКИ.

Шумки ..... 87—89

V. СПІВАНОЧКИ ПРИ ТАНЦЯХ.

1. А хто хоче Гандзю знати 90
2. Сім день молотила 90
3. З того часу як вженив ся 91
4. Нащож мене зачіпаєш 92
5. Ой Гандзю милостива 92
6. На дорозї жук, жук 93
7. Не топила, не варила 93

VI. ГАГІЛКИ.

1. Воротаре, воротаре 95
2. Ой Данчику, Білоданчику 95
3. Ой ніхто там не бував 96

VII. ПІСНЇ ВЕСІЛЬНІ.

1. Треба косу розплїтати 98
2. Ой у лузї калина 99
3. Вийди Маланочко 99

Стор.

4. Просила Горпинонька 101
5. Княгині матїнонька 101
6. Сіяла княгинонька долю 102
7. Вода луженьки забрала 102
8. Просила княгинонька 102
9. Мовила, говорила 103
10. Злетїли два ангели 104
11. Надлетїло потятко 104
12. Їдьмо, поїдьмо 104
13. Вінку мій, вінку 105
14. Лежали барви барвінковії 105
15. Колесом, колесом 105
16. На папороть паде 106
17. Встаю я скоро світ 106
18. Летїла біла пава 107
19. Ой раюж мій, раю 107
20. Попід садок, попід вишневий 107
21. Попід гай зелененький 108
22. Пропала надїя 108

——o——

ЧИ ЧУЛИ ВИ ПРО ЧАСОПИСЬ

„Канадийский Фармер“

Є се найстарша, і найбільша, національна, популярно - просьвітна й політична часопись для всіх верств Українського народа, а виходить у Вінніпеґу кождого тижня в пятницю.

Хто не чув ще про сю часопись і не читав

„Канадийского Фармера“,

повинен конче пізнати сю незвичайно цікаву і хосенну для кождого часопись. В тій цїли треба вислати лише два доляри адресуючи докладно: —

CANADIAN FARMER

P. O. Box 3656 St. B. Winnipeg, Man.

А будете діставати через цїлий рік сю часопись.

І певно, хто лише через один рік буде читати пильно »Канадийський Фармер«, остане постійним його передплатником, та іще буде з запалом заохочувати до передплати сеї часописи своїх сусідів і знакомих. А се тому, бо часопись »Канадиский Фармер« подає своїм читачам найхосеннїйші відомости, які дотичать нашого народного житя і добробуту, найновійші важні вісти з краю, держави і цїлого світа. До того від часу до часу часопись містить гарні образки, смішні або сатиричні і т. ин.

Крім того в кождім числї »Канадийского Фармера« друкує ся найцікавійші повісти і наукові статї наших і чужих знаменитих писателїв...

А що? Чи-ж не варта передплачувати такої займаючої і дешевої часописи? Тож не відтягайтесь, не надумуйте ся довго добрі люди, лиш чим скорше шлїть передплату на

»КАНАДИЙСКИЙ ФАРМЕР«,

а запренумерувавши сю часопись, будете мати в нїй найлїпшого приятеля, а тим причинитесь також не мало до піднесеня нашої української преси у прибраній Вітчинї.

»КАНАДИЙСКИЙ ФАРМЕР« друкує ся на 8 сторін великого формату і його читає приблизно 15,000 людий. Передплата з огляду на високу цїну паперу і ин. друкарських приборів зістала піднесена з $1 50 до $2.00, але зате кождий передплатник дістає гарну премію вартости 50 цт.

Передплату треба слати на адресу: —

CANADIAN FARMER

P.O. Box 3656-B. Winnipeg, Man.